

2016 M. SPALIO 9 D. LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ BALSAVIMO PAŠTU SPECIALIUOSE PAŠTUOSE ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 2016 m. spalio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų balsavimo paštu specialiuose paštuose organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) skiriamas paštų, kurių aptarnaujamoje teritorijoje įkuriami balsavimui paštu specialūs paštai, įstaigų, kuriose bus įkurti specialūs paštai, vadovams ir rinkimų komisijoms.

2. Balsavimas paštu specialiuose paštuose skirstomas į šiuos etapus:

2.1. pasirengimo balsuoti;

2.2. balsavimo;

2.3. baigiamąjį.

3. Balsuoti paštu gali rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose arba atlieka privalomąją karo tarnybą ir todėl negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę, arba atlieka tikrąją karo tarnybą, arba atlieka arešto ar laisvės atėmimo bausmę, arba yra areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose).

4. Balsuoti paštu galima Aprašo 3 punkte nurodytų įstaigų vadovų teikimu specialiai balsavimui sudarytuose paštuose (toliau – specialūs paštai) jų darbo valandomis (pašto vadovo teikimu suderinus su įstaigos vadovu) paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų dienos.

5. Už balsavimo paštu organizavimą atsako atitinkamo pašto vadovas. Balsavimo vokų ir biuletenių apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsuojant paštu tvarko paštų vadovai. Seimo rinkimų biuletenių (toliau – biuleteniai), išorinių ir vidinių balsavimo vokų ir specialių ženklų vokams užklijuoti apskaita prilyginama griežtos atskaitomybės blankų apskaitai. Iš paštu balsavusių rinkėjų gauti užklijuoti išoriniai vokai su rinkimų dokumentais (toliau – specialioji pašto korespondencijos siunta) nepažeisti turi būti įteikiami tik apygardų rinkimų komisijoms (toliau – ARK) Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo (toliau – Įstatymas) nustatyta tvarka ir laiku.

6. Už pašto darbo balsuojant specialiuose paštuose priežiūros organizavimą atsako rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje tas specialus paštas yra, komisijos pirmininkas.

II SKYRIUS

RINKIMŲ AGITACIJOS APRIBOJIMAI VYKDANT BALSAVIMĄ PAŠTU

7. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams draudžiama, naudojantis tarnybine padėtimi, sudaryti sau, kandidatams ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Tai pažeidęs asmuo gali būti traukiamas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

8. Jeigu rinkėjams balsuojant paštu yra pažeidžiami Įstatymo reikalavimai (trukdoma balsuoti asmeniškai ir slaptai, vykdoma rinkimų agitacija, siūlomas užmokestis, rinkėjai vaišinami arba kitaip paperkami balsuoti už kurį nors kandidatą arba kandidatų sąrašą ir panašiai), tai pastebėjęs pašto darbuotojas nedelsdamas apie tai turi pranešti policijai, pašto vadovui ir apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui. Rinkimų dokumentų išdavimas rinkėjams sustabdomas, iki bus nutrauktas Įstatymo pažeidimas ir bus sudarytos sąlygos balsuoti Įstatymo nustatyta tvarka.

III SKYRIUS

PASIRENGIMAS BALSAVIMUI

9. Balsavimo paštu specialiuose paštuose tvarka nustatyta Įstatymo 59, 67, 71, 72, 73 ir 74 straipsniuose.

10. Įgyvendinant elektroninį balsuojančių specialiuose paštuose rinkėjų žymėjimą naudojama Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos posistemė *RINKĖJAI* (toliau – posistemė *RINKĖJAI*), kurioje:

- 10.1. formuojamas įstaigų, kuriose sudaromi specialūs paštai, registras;
- 10.2. sudaromas rinkėjų, balsuojančių specialiame pašte, sąrašas;
- 10.3. formuojami ir atspausdinami pagal balsuojančių specialiame pašte sąrašą vardiniai išankstinio balsavimo lakštai, kuriuos iš sistemos galės atspausdinti ARK arba įstaigos darbuotojas (toliau – lakštas);
- 10.4. nurodomi atsakingi už balsavimo organizavimą specialiuose paštuose įstaigos darbuotojai, kurie, gavę sutikimą iš ARK prisijungti prie sistemos, galės sudaryti balsuojančių specialiame pašte sąrašus, juos papildyti ir atspausdinti vardinius lakštus;
- 10.5. registruojamas kiekvieno balsavusio rinkėjo lakšto pirmojoje dalyje esančio specialaus ženklo numeris.

11. Sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigų vadovai, Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių karinių vienetų vadai ir bausmių vykdymo įstaigų vadovai privalo:

11.1. skirti balsavimui tinkamas patalpas ir įrengti jose tinkamas balsuoti vietas, kuriose rinkėjas galėtų netrukdomas ir slapta užpildyti biuletenius ir įdėti juos į balsavimo voką;

11.2. garantuoti tinkamas pašto darbuotojų darbo sąlygas;

11.3. paskirti atsakingą už balsavimo organizavimą specialiaame pašte įstaigos darbuotoją, kuris privalo:

11.3.1. sudaryti specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiaame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo asmens kodas, vardas ir pavardė;

11.3.2. elektroniniu paštu perduoti specialiaame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą ARK, iš jos gauti atspausdintus vardinius lakštus arba, gavęs iš ARK prisijungimą prie sistemos, šį sąrašą įkelti tiesiogiai į posistemę *RINKĖJAI* ir atspausdinti rinkėjams vardinius lakštus;

11.3.3. užtikrinti, kad lakštai būtų įteikti rinkėjams prieš balsavimą;

11.3.4. iš anksto pranešti rinkėjams apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat sudaryti rinkėjams sąlygas į ją atvykti.

12. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas privalo pateikti ARK dviejų komisijos narių, kurie prižiūrės balsavimą specialiaame pašte, vardus ir pavardes, jų kontaktus.

13. ARK sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigų vadovų, Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių karinių vienetų vadų ir bausmių vykdymo įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių paštų registrą (sąrašą), pašto vadovo teikimu (suderinus su įstaigos vadovu) nustato specialių paštų darbo laiką ir įkelia į posistemę *RINKĖJAI*.

14. Į posistemę *RINKĖJAI* ARK įkelia taip pat kitus duomenis: įstaigos adresą, atsakingų įstaigos darbuotojų ir apylinkės rinkimų komisijos narių vardus ir pavardes bei kontaktus, numatomą balsuosiančių rinkėjų skaičių.

15. ARK ne vėliau kaip likus 15 (penkiolikai) dienų iki rinkimų dienos atspausdina specialių paštų sąrašą (forma P2), kurį pasirašo ARK pirmininkas, ir pateikia Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK).

16. Darbo laiko grafikas perduodamas įstaigų, kuriose vyksta balsavimas paštu, bei paštų vadovams ir skelbiamas viešai.

17. Pašto vadovas ne vėliau kaip likus 10 (dešimt) dienų iki balsavimo pašto pradžios ARK pritarimu paskiria pašto darbuotojus, kurie balsavimo paštu specialiuose paštuose metu išduos ir priims rinkimų dokumentus, ir pateikia ARK šių darbuotojų sąrašą, kuriame nurodoma: darbuotojo vardas, pavardė, pareigos, pašto pavadinimas. Jeigu ARK iš anksto raštu pareikalauja, pašto vadovas privalo nušalinti pašto darbuotoją nuo darbo su rinkimų dokumentais. Pašto darbuotojams, kurie įgaliojami išduoti ir priimti rinkimų dokumentus, ARK išrašo nustatytos formos P3 pažymas,

kurias perduoda atitinkamam pašto vadovui. Pašto darbuotojams pažymas išduoda paštų vadovai. Šios pažymos neturintis pašto darbuotojas neturi teisės išduoti ir priimti rinkimų dokumentų. ARK pirmininkas pažymų išrašymo apskaitą tvarko specialiaame žurnale. Rinkimų komisijos narys, rinkimų stebėtojas, pateikęs pašto darbuotojui savo pažymėjimą, rinkėjas, pateikęs rinkėjo kortelę ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, turi teisę įrašyti į šią pažymą savo pastabą. Apie ją pašto vadovas nedelsdamas praneša ARK.

18. ARK ne vėliau kaip prieš 2 (dvi) dienas iki balsavimo paštu pradžios pristato atitinkamam pašto vadovui rinkimų dokumentus (biuletenius, kurie turi būti antspauduoti ARK antspaudu, taip pat balsavimo paštu išorinius ir vidinius vokus ir specialius ženklus vokams užklijuoti). Apie tai surašomas perdavimo aktas (du egzemplioriai, forma P4). Rinkimų biuleteniai turi numeruotas šakneles ir yra susegti. Patys biuleteniai nėra ir negali būti numeruojami. Išduodamas rinkėjui biuletinį, pašto darbuotojas atplėšia jį nuo šaknelės.

19. Kartu su rinkimų dokumentais ARK pateikia atitinkamam pašto vadovui ataskaitą dėl vienmandačių apygardų biuletenių poreikio pagal apygardas kiekviename specialiaame pašte. Pateikiamų biuletenių skaičius turi būti 30 proc. didesnis, negu nurodytas poreikis ataskaitoje pagal specialius paštus. Prireikus šią ataskaitą paštų vadovai gali pasitikslinti pas atsakingą už balsavimo specialiuose paštuose organizavimą Lietuvos pašto darbuotoją, kuriam VRK suteikia teises matyti ataskaitas dėl biuletenių poreikio visuose Lietuvos Respublikos teritorijoje sudarytuose specialiuose paštuose.

20. Pašto vadovas antspauduotus biuletenius, vidinius ir išorinius vokus ir specialius ženklus vokams užklijuoti išduoda paštams, kurių teritorijose sudaryti specialūs paštai, pagal perdavimo aktą (forma P4a), pasilikdamas rezervą, kurį naudoja papildymui. Jeigu rinkimų dokumentų trūksta, pašto vadovas kreipiasi į ARK, iš kurios dokumentus gavo, kad ši jų papildytų.

21. Balsavimui turi būti pasirengta likus vienai dienai iki balsavimo paštu pradžios.

IV SKYRIUS BALSAVIMAS

22. Balsuoti paštu galima **visuose Lietuvos Respublikos teritorijoje sudarytuose specialiuose paštuose:**

22.1. **per Seimo rinkimus I tūrė – 2016 m. spalio 5, 6, 7 dienomis (paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų dienos);**

22.2. **per pakartotinį balsavimą – 2016 m. spalio 19, 20, 21 dienomis (paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų dienos).**

23. Apylinkės rinkimų komisija prižiūri, kaip paštas, kuris yra šios rinkimų apylinkės teritorijoje, vykdo Įstatymo reikalavimus. Asmeniškai už tai yra atsakingas apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas. Jis privalo:

23.1. prieš prasidedant balsavimui patikrinti, kaip parengtos specialių paštų patalpos, arba pavesti tai padaryti komisijos nariams;

23.2. patikrinti, kad įstaigų, kuriose yra įkurti specialūs paštai, skelbimų lentoje būtų iškabinta informacija apie specialių paštų darbo laiką, vietą;

23.3. užtikrinti, kad du rinkimų komisijos nariai (kurie yra įkelti į posistemę *RINKĖJAI*) dalyvautų balsuojant specialiame pašte;

23.4. tuo atveju, jeigu rinkėjas nebuvo įtrauktas į šio specialaus pašto rinkėjų sąrašą ir jam nebuvo atspausdintas lakštas, užtikrinti, kad dalyvaujantis balsuojant specialiame pašte komisijos narys organizuotų lakšto atspausdinimą ir perdavimą rinkėjui (jeigu lakšto atspausdinti galimybių nėra, jis užpildo tuščią lakšto formą pagal rinkėjo kortelės duomenis);

23.5. organizuoti specialaus pašto darbo priežiūrą taip, kad rinkimų komisijos pirmininkas būtų nedelsiant informuotas apie Įstatymo pažeidimą. Šiuo atveju jis turi nedelsdamas pradėti tirti pranešimą ir apie tai informuoti ARK. Prireikus, apie pažeidimą jis turi pranešti VRK – tel.: (8 5) 239 6969, (8 5) 239 6967, policijai ir imtis priemonių, kad būtų nutrauktas Įstatymo pažeidimas.

24. Balsavimą paštu specialiuose paštuose gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys rinkimų stebėtojo pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje.

25. Pašto darbuotojai vykdo balsavimą specialiame pašte pagal Išankstinio balsavimo tvarkos aprašą, patvirtintą VRK 2016 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. Sp-68 „Dėl Išankstinio balsavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (pagal Išankstinio balsavimo tvarkos aprašą, iliustruotą nuotraukomis).

26. Sugadintas biuletenis rinkėjo prašymu pakeičiamas nauju. Pašto darbuotojas sugadintą biuletenį perbraukia ir ant jo pasirašo. Sugadinti biuleteniai laikomi atskirai, kartu su biuletenių šaknelėmis.

27. Rinkėjas, kuris dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių balsavimo veiksmų pats atlikti negali (užpildyti biuletenį, įdėti jį į voką), jo prašymu juos atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo (išskyrus rinkimų komisijos narį, specialaus pašto darbuotoją, rinkimų stebėtoją). Šis asmuo biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

28. Sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose pas rinkėjus, turinčius judėjimo sutrikimų, atvyksta ne mažiau kaip 2 (du) apylinkės rinkimų komisijos nariai, rinkimų stebėtojai (jeigu šie pageidauja) ir specialaus pašto darbuotojai. Įstaigos vadovas taip pat turi pasirūpinti, kad turintiems judėjimo sutrikimų rinkėjams būtų sudarytos sąlygos balsuoti slapta ir nevaržant jų valios.

29. Pašto darbuotojui, kuris išduoda rinkimų dokumentus, draudžiama daryti poveikį rinkėjui, jo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti, taip pat priimti iš rinkėjų neužklijuotus išorinius balsavimo vokus, išduoti rinkėjams rinkimų dokumentus kitose vietose. Rinkėjams draudžiama

išsinešti iš specialaus pašto rinkimų biuletenius, balsavimo paštu vokus ar juos perduoti kitiems asmenims.

30. Po įvykdyto balsavimo pašto darbuotojas užpildytų lakštų pirmąsias dalis suskaičiuoja ir pagal aktą (forma P10) perduoda dalyvavusiam balsuojant specialiaame pašte apylinkės rinkimų komisijos nariui, kuris gautas lakštų dalis perduoda apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui.

31. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas, gavęs po balsavimo specialiaame pašte lakštų pirmąsias dalis, kuriose yra užklijuota specialaus ženklo numeruota dalis, organizuoja specialaus ženklo numerio įrašymą prie balsavusiojo į Elektroninį rinkėjų sąrašą. Specialaus ženklo numeriai turi būti įkelti į sistemą iki kitos dienos 9 val. Tokiu būdu yra užbaigiamas specialiaame pašte balsavusių rinkėjų elektroninis žymėjimas.

V SKYRIUS SPECIALIŲJŲ PAŠTO KORESPONDENCIJOS SIUNTŲ ĮFORMINIMAS, IŠSIUNTIMAS IR ĮTEIKIMAS

32. Specialiųjų pašto korespondencijos siuntų (užklijuotų išorinių balsavimo paštu vokų su rinkėjų užpildytais biuleteniais), priimtų specialiuose paštuose, duomenys įrašomi į Lietuvos pašto Logistikos modulį. Ant visų pašto dokumentų, kurie naudojami apdorojant šias siuntas, turi būti žyma „Rinkimai“.

33. Specialiosios pašto korespondencijos siuntos laikomos ir persiunčiamos saugiai, atskirai nuo kitų siuntų, specialiose darbo vietose ir pagal paskirtį išsiunčiamos kasdien kuo greičiausiai būdu į Lietuvos pašto Logistikos paslaugų departamentą, Kauno logistikos grupę arba Pašto skirstymo departamentą, iš kurių perduodamos įteikti ARK.

34. Lietuvos pašto Logistikos paslaugų departamentas specialiąsias pašto korespondencijos siuntas įteikia ARK pasirašytinai rinkimų dieną ne vėliau kaip iki 11 val.

35. Specialiosios pašto korespondencijos siuntos ARK įteikiamos pagal registrą GP 10. Registras GP 10 surašomas dviem egzemplioriais. ARK pirmininkas (kai jo nėra, – pirmininko pavaduotojas arba sekretorius) gautų specialiųjų pašto korespondencijos siuntų skaičių patvirtina registre GP 10, nuroydamas pareigas, vardą, pavardę, datą ir valandą, pasirašo ir uždeda ARK antspaudą.

VI SKYRIUS BAIGIAMASIS LAIKOTARPIS. ATASKAITA

36. Informacija apie balsavimo paštų eigą ir balsavusių paštų specialiuose paštuose rinkėjų skaičių (forma P8) po balsavimo kitą dieną iki 11 val. perduodama Lietuvos paštui nustatyta tvarka.

37. Lietuvos paštas po balsavimo kitą dieną iki 12 val. perduoda VRK duomenis apie balsavusių paštų specialiuose paštuose rinkėjų skaičių ir apibendrintą informaciją apie balsavimo paštų eigą.

38. Paskutinį šeštadienį iki rinkimų dienos specialūs paštai nepanaudotus ir sugadintus biuletenius kartu su jų šaknelėmis, išorinius ir vidinius vokus, balsavimo paštų kvitus ir specialius ženklus vokams užklijuoti pagal perdavimo aktą (P4 forma) grąžina ARK, iš kurios jie buvo gauti. Perduodant patikrinamas biuletenių balansas. Panaudoti balsavimo paštų kvitai, rinkėjams išduotų biuletenių šaknelės, kiti rinkimuose naudoti, bet neperduotini dokumentai saugomi Lietuvos pašto ir jo regionų archyvuose. Jie sunaikinami VRK priėmus sprendimą ir apie tai pranešus Lietuvos paštui.

39. Rinkimų dieną iki 12 val. Lietuvos pašto paskirti atsakingi pašto darbuotojai informuoja Lietuvos paštą, kiek ARK įteikta specialiųjų pašto korespondencijos siuntų.

40. Lietuvos paštas per 3 (tris) dienas po rinkimų pateikia VRK ataskaitą apie balsavusių kiekviename specialiame pašte rinkėjų skaičių (forma P8a).

41. Sudarant sutartį su Lietuvos paštu, galima nustatyti ir vėlesnius šiame apraše nustatytus ataskaitų pateikimo terminus, jeigu ataskaitoms per nustatytus terminus parengti ir pateikti būtų reikalingos papildomos sąnaudos ar terminas.
